

Groen en Heem Actueel

Nr.1, maart 2018

Nieuwsbrief van de vereniging Groen en Heem Valkenswaard
e.o. betrokken bij onze natuur en cultuurhistorie!

Correspondentieadres

Groen en Heem Valkenswaard e.o., Oranje Nassaustraat 63, 5554 AE, Valkenswaard
+31-(0)40-22 60 010, info@groen-heemvalkenswaard.nl

Redactie

Bas Verbeek, (eindredactie en lay-out)
Albert Aten en Lambert de Brouwer (redactieleden)

Agenda

Mei 14 Jaarvergadering Groen en Heem***

Over de activiteiten met:

- een ster* : meer informatie in dit nummer
- twee sterren** : wordt u nog over geïnformeerd.
- drie sterren*** : datum onder voorbehoud

Wist u dat...

... leden zoeken die actief betrokken willen zijn bij de beoordeling van plannen op aantasting van milieu, natuur en erfgoed;
... wij nog steeds bezig zijn met de perikelen rondom het Eurocircuit*;
... de gemeente de omwonenden Eurocircuit schoffeert door overlast te bagatelliseren*;
... op 14 mei de jaarlijkse ledenvergadering staat gepland*;
... in april de Raad van State het dossier rond N69/Westparallel weer behandeld *;
... de uitbreidingsplannen Tuincentrum Coppelmans ter inzage zijn gelegd door gemeente*;
... uit een recent Amerikaans onderzoek blijkt dat fijnstof ook op korte termijn erg ongezond is*;

Van het Bestuur

Algemene Ledenvergadering 2017

Op maandagavond 14 mei zal de jaarlijkse algemene ledenvergadering worden gehouden in “de Oranjeboom” aan de Westerhovenseweg 2 te Dommelen.

Voorlopige agenda:

19:30 Inloop met koffie

19:45 Lezing Martijn Aarts: “**Monumentale bomen in de gemeente Valkenswaard**”

20:15 Aanvang ledenvergadering

21:30 Rondvraag

22:00 Einde

Martijn Aarts is lid van het IVN en vertegenwoordiger namens de landelijke Bomenstichting.

Nieuws en actualiteiten

Behoud Kunstwerk het Kompas

De wijkcommissie Kerkakkers voert actie om het kunstwerk op de vroegere basisschool Het Kompas aan de Barentszstraat in Valkenswaard van de slopershamer te redden. En om daarna het reliëf van kunstenaar Hugo Brouwer een tweede leven te schenken op het nieuwe gebouw dat daar te zijner tijd verrijst.

De wijkcommissie voelt de steun van Heemkundekring Weerderheem, die de zaak aangekaart heeft bij de A2-Erfgoedcommissie. Ook de gemeenteraad heeft zich onlangs unaniem positief uitgesproken over behoud.

Wil Peels, initiatiefnemer en voorzitter van de wijkcommissie, weet dat er nog een lange weg

Het jaarverslag over 2017 alsmede de agenda voor de vergadering zullen u tijdig worden toegestuurd.

Graag, uiterlijk donderdag 8 mei, bericht aan info@groen-heemvalkenswaard.nl wanneer u aan de vergadering wenst deel te nemen.

Oproep contributie 2018

Leden die de contributie voor 2018 ad € 10 nog niet hebben overgemaakt kunnen dit doen op banknummer **NL17TRIO0391081616**, ten name van Groen en Heem Valkenswaard e.o.

te gaan is. Door de vele adhesiebetuigingen klinkt hij hoopvol. „Er moet een minutieus plan van aanpak komen. Uit te voeren door zeer deskundige mensen. Een gecontroleerde sloop en zorgvuldig terugplaatsen door professionals.”

Ook verbindt de wijkcommissie enkele heel stringente eisen aan het behoud. Toekomstig bestuurslid Marijke van der Wolde: „ Een kompas staat met name ten dienste van zeevarenden. En dit is de zeeliedenbuurt. Het moet blijven zoals het nu is en waar het nu staat. Dus inpassen in de nieuwbouw.”

Het kunstwerk is in 1970, kort na de opening van Het Kompas, geplaatst op de grote blinde muur naast de hoofdingang. Een keramisch reliëf, vervaardigd door de Nuenense kunstenaar Hugo Brouwer (1913-1986). Het gebouw heeft dienstgedaan als basisschool en als school voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden (De Wingerd). Na jaren van leegstand heeft er, tot 1 augustus dit jaar, Stichting De Boodschappenmand onderdak.

Bron: Eindhovens Dagblad

Update Westparallel-N69

In mei 2017 gelastte de Raad van State dat de provincie opnieuw onderzoek moest doen. Het betreft de waterhuishouding in het gebied rond de beek De Keersop. Daarnaast ziet de rechter risico's rond een koolwaterstofleiding die door het gebied loopt. De beoogde weg komt dicht in de buurt bij die leiding van petrochemisch bedrijf Sabic in Geleen, ook omdat daar ook een breuk in de bodem zit. Inmiddels heeft de provincie in oktober het "huiswerk" weer ingediend bij de Raad van State. Ook nu weer zijn er zwaarwegende gebreken te noemen, welke uiteraard door de bezwaarmakende partijen kenbaar zijn gemaakt. Op 10 april a.s. is de mondelinge hoorzitting bij de Raad van State in den Haag.

Reactie Gemeenteraad Waalre Fietspad Oude Spoorbaan

Op 4 januari 2018 hebben wij een brief gestuurd onze brief aan de gemeenteraden van Valkenswaard en Waalre vanwege het ongeoorloofde gebruik van het fietspad door brommers en de aantasting van natuur en luchtkwaliteit. Van de gemeente Waalre ontvingen wij op 23 februari een schriftelijke reactie. Van de gemeente Valkenswaard hebben wij nog geen reactie ontvangen.

Onze brief is ter kennisgeving gebracht van de gemeenteraad maar verder is er niet op ingegaan. De gemeente geeft aan dat er nauwelijks sprake is van overtredingen. In 2016 en 2017 is 12 keer gewaarschuwd en een keer proces verbaal opgemaakt.

Naar onze mening zegt dit niets over het al dan niet veelvuldig met brommers e.d. over het fietspad rijden maar meer over de controlecapaciteit- en inzet. Het is kwalijk dat het probleem op deze onverschillige wijze wordt afgedaan.

Voorontwerpbestemmingsplan Eurocircuit

Tot en met 14 maart 2018 heeft het voorontwerpbestemmingsplan Eurocircuit ter inzage gelegen.

Kort gezegd komt uit het voorontwerp naar voren:

– Ondanks wat men wil doen geloven vindt er een forse uitbreiding van crossactiviteiten

plaats, met name neemt de commerciële exploitatie toe van zogenaamde rijvaardigheidscursussen (met een behoorlijk cross- en rallygehalte).

– De beide circuits mogen de hele week open zijn voor crossactiviteiten met voertuigen zonder verbrandingsmotoren.

– De gemeente nu niet toeziet (en de afgelopen 40 jaar niet heeft gedaan) op naleving van de voorschriften, de verwachting is dat dat in de nieuwe situatie ook niet gebeurt, ondanks de mooie "praatjes".

– De beide circuits met lage huren voor de gronden in staat worden gesteld met gemeenschapsgeld de commerciële exploitatie mogelijk te maken.

De vraag is: waar blijven al de gelden die door het Eurocircuit worden gegenereerd? Ten goede van wie komen die? Wat is de maatschappelijke rechtvaardiging voor de forse bestedingen aan gemeenschapsgeld? De politiek gaat die discussie niet aan, waarom niet, kun je je afvragen? Het antwoord laat zich raden.

– De gemeente lak heeft aan de bezwaren en de wensen van de grote omwonenden die al jaren overlast ervaren en, indien de plannen doorgaan, in de toekomst nog meer overlast zullen gaan ervaren. Bij meldingen van de overlast komt steevast het antwoord: "gesloten zonder nader onderzoek".

– De gemeente via het plan de in de afgelopen vele jaren ontstane illegale bebouwing nu "eventjes" wil legaliseren. Er is 650 m2

toegestaan, er staat 3.155 m² nu aan bebouwing, het overgrote deel zonder vergunning.

– Er slechts een gesprek heeft plaatsgehad met belanghebbenden op 6 september 2017 waarbij duidelijke afspraken zijn gemaakt over het vervolgoverleg. De gemeente heeft eenzijdig deze afspraken naast zich neergelegd. Dit ondanks de vele uitingen van de gemeente dat men zo'n belang hecht aan burgerparticipatie, vooruitlopend op de komst van de Omgevingswet.

De Vereniging Groen en Heem blijft omwonenden ondersteunen bij de pogingen om de gemeente te overtuigen tot een gezonde balans te komen tussen crossactiviteiten en woongenot van burgers.

Uitbreiding Tuincentrum Coppelmans

Tuincentrum Coppelmans wil uitbreiden van ca 5000 m² naar ca 8300 m². Het tuincentrum is van mening dat vanwege recente ontwikkelingen in de branche de concurrentie groter is geworden en dat de verwachtingen van de klanten met betrekking tot het assortiment en winkelbeleving zijn veranderd. In 2003 vond al een uitbreiding plaats van 2600 m² naar 5000 m².

De provincie heeft toendertijd aangegeven uitbreiding in de toekomst niet acceptabel te vinden op de locatie welke onderdeel uitmaakt van het akkercomplex Loonder Akkers. Het betreft een complex met esdek, bolle ligging, openheid, zandpaden en bosjes. Midden in het akkercomplex ligt het buurtschap Loon (beschermd dorpsgezicht) met een driehoekige plaetse en oude (langgevel)boerderijen. Het wegenpatroon, met diverse zandwegen, is grotendeels onveranderd sinds 1840.

Het gebied kent een samenhang met het beekdal van de Dommel. Op de gemeentelijke erfgoedkaart is het gebied aangegeven met de classificatie “zeer hoge cultuurhistorische waarde”. Het tuincentrum Coppelmans valt sterk op in het open agrarisch gebied vandaar dat de provincie als voorwaarde voor de uitbreiding in 2003 heeft gesteld dat het hoge

gebouw aan het uitzicht van het beekdal van de Dommel zou worden onttrokken. Aan die voorwaarde is tot op heden niet voldaan.

De gemeente gaat aan de situatie uit 2003 volledig voorbij en heeft het ontwerpbestemmingsplan in februari ter inzage gelegd. Groen en Heem heeft een zienswijze ingediend en aangegeven niet achter de plannen te kunnen staan. Ook zijn wij van mening dat de marktbehoefte niet aanwezig is en dat uitbreiding ten koste gaat van de winkels in het kernwinkelgebied van Valkenswaard.

Klik [hier](#) om de zienswijze te raadplegen.

Bouwplan Maastrichterweg 168 bij Meelbergsven

Door de gemeente is een omgevingsvergunning verleend voor het bouwen van een woonhuis in het buitengebied. Men is afgeweken van de geldende regels van het bestemmingsplan en staat nu de bouw toe van een woonhuis van 1.500 m³, nu 600 m³ (volgens bestemmingsplan is max 750 m³ toegestaan).

Naar de mening van Groen en Heem blijkt uit de gedane onderzoeken dat onvoldoende is aangetoond dat er geen sprake is van aantasting van belangrijke natuurwaarden van Natura2000-gebied. We hebben dan ook een handhavingsverzoek ingediend bij de gemeente en bij de provincie wegens het ontbreken van een verplichte vergunning Wet natuurbescherming. Voordat de gemeente de omgevingsvergunning had kunnen verlenen had onderzocht moeten worden of die vergunning noodzakelijk was. Van de provincie hebben wij inmiddels het besluit ontvangen waarin de verplichting is opgenomen alsnog een vergunning Wet natuurbescherming aan te vragen.

Opnieuw is gebleken dat de gemeente Valkenswaard zorgvuldiger moet omgaan met de verplichtingen die vanaf 1 januari 2017 gelden vanuit de Wet natuurbescherming.

Uitslag Broedvoegelonderzoek Lage Heide

Lage Heide toont meer nieuwe soorten. Ten opzichte van 2006 werden helaas vier soorten niet meer waargenomen: de krakeend, de ijsvogel, de zwarte mees en de ringmus. Daarentegen werden 15 nieuwe soorten gespot: sperwer, bosuil, gierzwaluw, boompieper, graspieper, zwarte roodstaart, sprinkhaanzanger, spotvogel, vuurgoudhaan, bonte vliegenvanger, matkop, kneu, putter, goudvink en rietgors.

Korte conclusie: door de komst van de nieuwe wijk heeft een aantal soorten terrein verloren. Maar de ontwikkeling van het Dommeldal heeft ook een ware boost gegeven aan een heleboel andere soorten! Geïnteresseerd in het hele rapport? Kijk op de website: https://www.valkenswaard.nl/.../informatie-en-publicaties_588

Bron: Gemeente Valkenswaard

Informatief

Dood of ziek amfibie gevonden? Meldt het bij RAVON (ziektes@ravon.nl)!

Ook kan verdere verspreiding van deze ziektes door de mens beperkt worden door simpele hygiënemaatregelen in acht te nemen.

Salamanders komen in veel gebieden voor in ons land, van tuinen tot natuurgebieden. Deze kleine diertjes hebben in een ecosysteem een belangrijke functie als zowel roofdier als prooi. Als er iets mis is met het ecosysteem zijn het vaak amfibieën, waaronder salamanders, die het eerste verdwijnen. Salamanders hebben het in veel gebieden moeilijk door het

verdwijnen van leefgebieden en vervuiling, maar ook door diverse ziektes. De vuursalamander is hier het meest schrijnende voorbeeld van. Tot een paar jaar geleden waren er in Zuid-Limburg enkele kleine, maar gezonde vuursalamanderpopulaties aanwezig. Na de introductie van de Zuidoost-Aziatische schimmel *Batrachochytrium salamandrivorans* (Bsal) die de huidziekte chytridiomycose veroorzaakt is de vuursalamander bijna uitgestorven in Nederland.

Op dit moment doet RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) onderzoek naar amfibieziektes in Noord-Brabant. Met vier soorten watersalamanders is dit een belangrijke provincie welke grote populaties herbergt. Watersalamanders zijn ook gevoelig voor amfibieziektes zoals ranavirus en *Amphiocystidium* en vroege detectie is de sleutel tot het isoleren van de ziektes en voorkomen van verdere verspreiding. Dode amfibieën vergaan vaak snel en worden niet opgemerkt. De Brabantse natuurlief-hebber speelt hier een belangrijke rol aangezien juist lokale mensen dode en/of zieke amfibieën snel opmerken.

Meer weten? Bezoek www.sossalamander.nl of kom naar één van de lezingen over dit onderwerp die RAVON in de provincie Noord-Brabant verzorgt.

*Maarten Gilbert en Tariq Stark
RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek
Nederland)*

Uitstoot fijnstof in Zuidoost-Brabant in 2020 overal boven de norm

De uitstoot van fijnstof in Zuidoost-Brabant ligt naar verwachting in 2020 boven de norm. Dat blijkt uit recent gepubliceerde cijfers van het RIVM. Een groot contrast met de gemeten cijfers over 2015, waar een groot deel van de regionale gemeenten nog onder de norm zat. De internationale WHO-norm ligt op 20 microgram per kubieke meter. Met name in de gemeenten Eindhoven en Son en Breugel neemt de uitstoot van fijnstof de komende jaren flink toe, zo verwacht het RIVM. Beide gemeenten lagen in 2015 ook al boven de norm, maar zien die waarden de komende vier jaar flink stijgen. Valkenswaard stijgt van 19,4 naar 20,6 microgram per m³, dat is een toename van 6,2 procent naar 3,2 procent boven de norm. Ook andere gemeenten in de regio komen in 2020 boven de toegestane waarden uit. Een groot deel daarvan, waaronder Oirschot, Gemert-Bakel en Valkenswaard, lagen in 2015 nog onder die norm. Fijnstof komt vooral vrij door verbranding in bijvoorbeeld het verkeer, landbouw en industrie.

Onderzoek gepubliceerd in het Journal of the American Medical Association.

Hoe meer er van het fijnste fijnstof (PM_{2,5}) in de lucht hangt, hoe meer 65-plussers een dag later overlijden. En er blijkt geen veilige PM_{2,5} concentratie te bestaan waar beneden geen extra sterfte is. PM_{2,5}-fijnstof is dus ook ver beneden de geldende toegelaten waarden nog ongezond. Dat geldt ook voor ozon.

Dat blijkt uit een groot Amerikaans onderzoek naar het moment van overlijden van ruim 22 miljoen oudere Amerikanen in de jaren 2000 tot en met 2012. De onderzoekers keken naar de PM_{2,5}- en ozonconcentraties op de dag van hun overlijden en op de dag daarvoor.

Directe belasting hart en longen

Fijnstof doodt dus ook op korte termijn. De studie waar dit nu uit blijkt is een grote epidemiologische studie. Epidemiologische onderzoeken kunnen geen oorzaak-gevolg-relatie vaststellen. Maar er is genoeg

biochemisch en fysiologisch onderzoek, laten de onderzoekers zien, waaruit blijkt dat hart en longen direct zwaarder worden belast bij hogere PM_{2,5}- en ozonconcentraties.

Ook een onafhankelijke commentator in de JAMA wijst daarop. Junfeng Zhang, als luchtverontreinigingspecialist verbonden aan milieu-instituten van universiteiten in Durham (North Carolina) en Beijing, schrijft in het commentaar dat „het nu algemeen is geaccepteerd dat korte-termijn-blootstelling aan PM_{2,5} slecht is voor hart en longen door toename van ontstekingsprocessen in de longen, toegenomen oxidatieve stress, verhoogde neiging tot bloedstolling en aantasting van het zenuwstelsel”.

Naast een hogere sterftekans op korte termijn, was al bekend dat fijnstof leidt tot langetermijnsterfte door de toename van chronische hart- en longziekten. Wereldwijd stierven in 2007 3,45 miljoen mensen voortijdig aan het fijnste fijnstof.

Europese normen

De maximumconcentratie waar Amerikanen nu per etmaal aan mogen worden blootgesteld ligt op 35 microgram per kubieke meter ($\mu\text{g}/\text{m}^3$). In de EU is de etmaalnorm voor PM_{2,5} 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, met de intentie om die te verlagen naar 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ in 2020.

Activiteiten

Wandeling Malpie

Zondag 7 januari genoten wij van een zeer druk bezochte cultuurhistorische en natuur wandeling over de Malpie.

De wandeling onder leiding van zowel onze cultuurhistorische gids Bas Verbeek alsmede Ellen van Beek natuurgids i.o., liep vanaf de Venbergse Watermolen richting de Molenvennen, de Malpieberg en het Groot Malpieven. Tijdens de wandeling stonden we o.a. stil bij de cultuurhistorische elementen (o.a. Venbergen, het Pastoorsven en de Malpieberg) en uiteraard bij de veelzijdige natuur. Ook was er aandacht voor de reconstructie van het Groot Malpieven en de brand van afgelopen zomer.

Wij kijken wederom terug op een zeer geslaagde wandeling!

Colofon

Groen en Heem Actueel is het twee maandelijks orgaan van de vereniging Groen en Heem Valkenswaard en omstreken.

Correspondentie adres

Groen en Heem Valkenswaard e.o.
Oranje Nassaustraat 63
5554 AE Valkenswaard
Tel.: 040-22 60 010
info@groen-heemvalkenswaard.nl
www.groen-heemvalkenswaard.nl

Redactie

Eindredactie en Lay-out :
Bas Verbeek
Redactieleden:
Albert Aten en Lambert de
Brouwer

Financieel

IBAN: NL17TRIO0391081616
KvK: 40235293

Aanwijzingen voor auteurs zijn op aanvraag verkrijgbaar bij de hoofdredacteur. Artikelen dienen digitaal te worden aangeleverd.

Adreswijzigingen

Kunnen worden doorgegeven aan de Groen en Heem ledenadministratie: info@groen-heemvalkenswaard.nl

© 2018 Groen en Heem Valkenswaard e.o.